

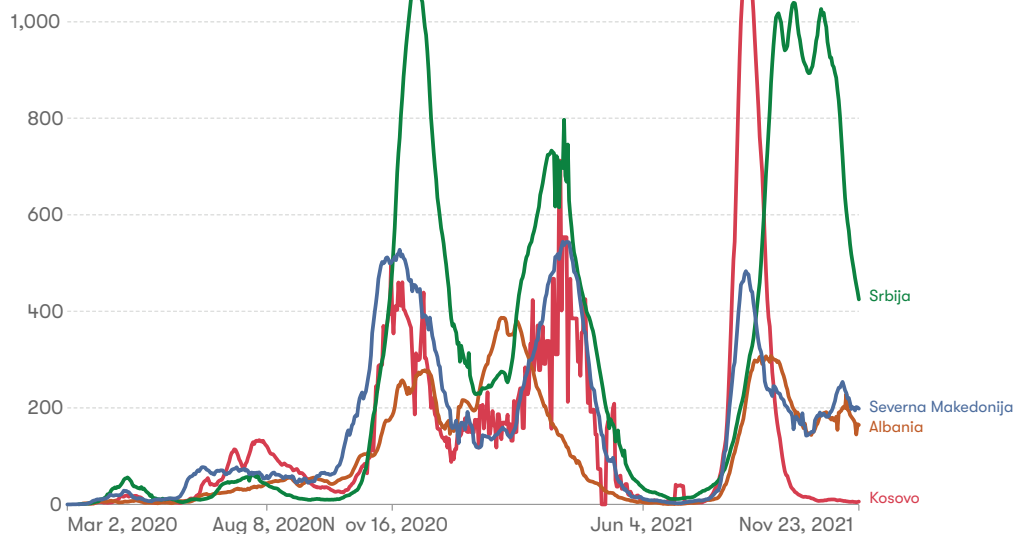
Porast broja vakcinisanih na Kosovu – odlučujući faktori u ovom procesu

Veliki broj slučajeva KOVIDA-19 na Kosovu i mali broj vakcinacija

Prvi slučajevi KOVIDA-19 na Kosovu pojavili su marta 2020. godine. Najveći broj pozitivnih slučajeva zabeležen je 26. avgusta 2021. godine, sa 1,118 pozitivnih slučajeva KOVIDA-19. Glavni razlog za povećanje broja slučajeva u ovom periodu bilo je ublažavanje mera protiv KOVIDA-19 od strane Vlade Republike Kosovo tokom letnjih meseci 2021. godine. Na primer, bilo je dozvoljeno okupljanje do 100 osoba u zatvorenom prostoru, održavanje skupova, proslava itd. Tokom ovog perioda, Kosovo je okarakterisano sa jedne strane velikim brojem zaraženih i umrlih od KOVIDA-19, sa druge strane malim brojem vakcinisanih u poređenju sa zemljama u regionu.

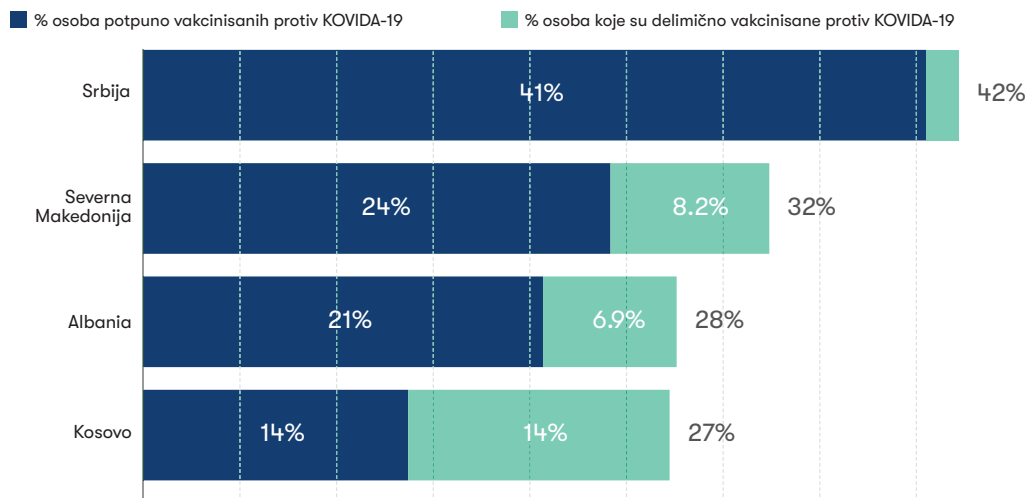
GRAFIKON 1: Broj slučajeva KOVIDA-19 na Kosovu, u Srbiji, Severnoj Makedoniji i Albaniji od početka pandemije

Izvor: Our World in Data:
Coronavirus (COVID-19)
Vaccinations - Statistics
and Research

Na grafikonu 2 koji sledi u nastavku prikazan je udeo vakcinisanih osoba sa jednom ili dve doze na Kosovu i u susednim zemljama, od početka vakcinacije do 23. avgusta 2021. godine.

GRAFIKON 2: Trend (izražen u %) osoba vakcinisanih sa jednom i dve doze protiv KOVIDA-19 na Kosovu i u zemljama u regionu

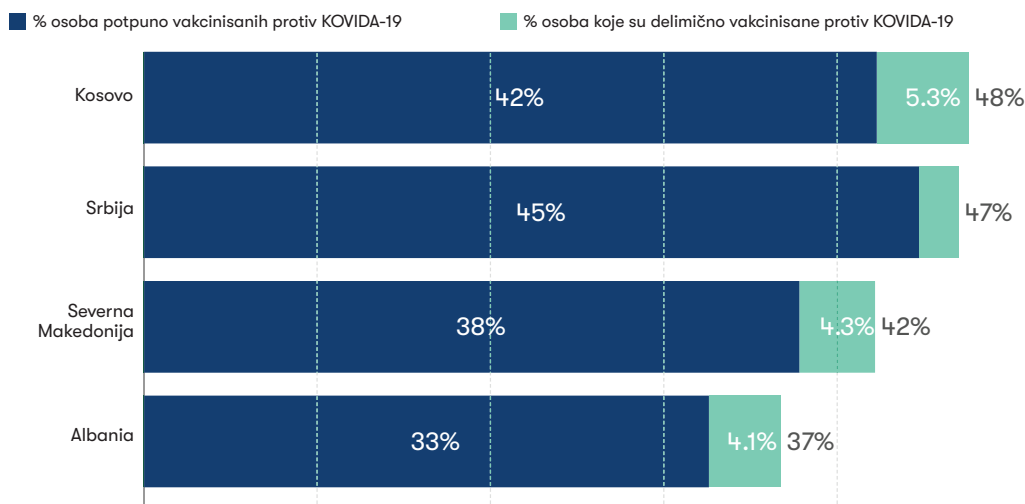
Izvor: Our World in Data:
Coronavirus (COVID-19)
Vaccinations - Statistics
and Research

Dakle, kao što se vidi sa grafikona 2, Kosovo je bilo poslednje u poređenju sa drugim zemljama po broju vakcinisanih od KOVIDA-19.

Značajno povećanje broja vakcinisanih i pad broja slučajeva KOVIDA-19 na Kosovu

Od kraja avgusta do 15. novembra 2021. godine došlo je do značajnog povećanja broja vakcinisanih osoba na Kosovu. Upravo to je uticalo da Kosovo sa poslednjeg mesta u regionu izbije na prvo mesto po broju vakcinisanih. Od kraja avgusta do 15. novembra 2021. godine broj vakcinisanih prvom dozom bio je 95,566 dok je broj vakcinisanih drugom dozom bio 75,136.

GRAFIKON 3: Trend (izražen u %) osoba vakcinisanih sa jednom i dve doze protiv KOVIDA-19 na Kosovu i u zemljama u regionu

Izvor: Our World in Data:
Coronavirus (COVID-19)
Vaccinations - Statistics
and Research

ODLUČUJUĆI FAKTORI ZA PORAST U BROJU VAKCINISANIH NA KOSOVU U PERIODU - KRAJ AVGUSTA - SREDINA NOVEMBRA 2021.¹

1. Porast kapaciteta za vakcinaciju, sa 90 timova koliko ih je bilo na početku pandemije na preko 300 a takođe i povećanje broja doza vakcine. Porast u kapacitetima za vakcinaciju predviđen je i [Aktionim planom za masovnu vakcinaciju građana vakcinom protiv KOVIDA-19](#), izrađenim u maju 2021. godine, koji je predviđao vakcinaciju oko 500,000 građana u roku od mesec dana. Kao rezultat obezbeđivanja dovoljnih doza vakcine, dovoljne doze su raspodeljene svakom punktu za vakcinaciju, a ovo je praćeno i povećanjem broja timova za vakcinaciju (uključujući mobilne timove).
2. Sprovedena direktnija kampanja za motivisanje stanovništva za vakcinaciju. Ova kampanja je bila neophodna zbog oklevanja građana da se vakcinišu vakcinom protiv KOVIDA-19. Za to vreme, Ministarstvo zdravlja (MZ) je putem društvenih mreža uputilo apel građanima da se vakcinišu, pokazujući naučne podatke koji govore o prednostima vakcinacije. Takođe, MZ je pripremio motivacione video zapise sa osobama od uticaja, koje su govorili o razlozima vakcinacije i efektu koji vakcina ima. Drugi element motivacione kampanje za vakcinaciju MZ-a bilo je slanje SMS poruka građanima da se vakcinišu i bez zakazivanja termina.

¹ Faik Hoti. Komunikacija putem mejla. 15.11.2021.

3. Strah stanovništva od ekstremnog širenja delta varijante tokom jula-avgusta 2021. godine (sa prisustvom ovog soja u 98% otkrivenih slučajeva KOVIDA-19) do 2,500 slučajeva dnevno i sa velikim brojem umrlih. Širenje ove varijante uticalo je da se tokom ovih meseci poveća broj vakcinisanih koji je dostizao čak 19,526 vakcinisanih u jednom danu. Takođe, velika vakcinacija građana duž ovog vremena uticala je na smanjenje broja pozitivnih slučajeva sa 2,250 novoobolelih u jednom danu u avgustu, na 259 slučajeva u septembru
4. Upozorenja Vlade o pristupu službenika institucijama i drugim delatnostima, kao i da bi sloboda kretanja u nekom obliku zavisila od statusa vakcinacije. Odlukom Vlade od 20. avgusta 2021. godine, ulazak u prostorije u kojima se održavaju skupovi, kulturne ili sportske aktivnosti bio je dozvoljen samo ako je osoba dokazala da ima potvrdu o vakcinaciji ili negativan RT-PCR test na KOVID-19. Ovim merama povećana je svest građana o vakcinaciji, i shodno tome je došlo do povećanja broja vakcinisanih.
5. Upozorenja iz raznih zemalja Evrope i šire da će sloboda kretanja zavisiti od vakcinacije, i prilikom podnošenja zahteva za vizu. Tokom marta 2021. godine, Evropska unija (EU) je uvela ograničenja na sva putovanja. Jedno od ovih ograničenja bilo je obezbeđivanje digitalnog sertifikata EU, i u slučaju da osoba nije bila u njegovom posedu, ona je morala biti testirana ili u karantinu. Pričalo se o tome da takav digitalni sertifikat bude tražen i u zemljama Zapadnog Balkana.² Ovakvo ograničenje kretanja predstavljalo je dodatni element koji je podstakao građane koji nameravaju da putuju u evropske zemlje da se vakcinišu.
6. Pred početak nove školske godine, posebno tokom prve dve nedelje septembra, bilo je poziva za vakcinaciju nastavnika pred početak školske godine i uslovljavanje pristupa učenika i studenata bibliotekama sa dokazima o vakcinaciji. Tokom juna 2021. godine bilo je oklevanja nastavnika da se vakcinišu, ali poziv za vakcinaciju Ministarstva obrazovanja, nauke i tehnologije (MONT) i najave da je vakcinacija preduslov za početak nastavnog procesa³ učinili su da procenat vakcinisanih nastavnika skoči sa 30% u julu na 90%⁴ tokom oktobra meseca. Takođe, zabrana pristupa bibliotekama bez dokaza o vakcinaciji uticala je na porast broja vakcinisanih.
7. Gorenavedeni faktori su doprineli smanjenju broja ljudi koji sumnjaju u vakcinaciju (ili antivaksera) i shodno tome uticali na povećanje broja vakcinisanih. Prema istraživanju o percepcijama koje je sproveo MZ o percepcijama o vakcini (oktobar 2020.), broj onih sa rezervama o vakcini u postepenom je padu, sa oko 50% onih koji su bili gotovo protiv vakcinacije u oktobru-novembru 2020. na oko 18% u junu-julu 2021.⁵

Na osnovu gore navedenih faktora, može se zaključiti da su mere koje je MZ preduzeo imale znatan uticaj na porast broja vakcinisanih i istovremeno smanjenje broja slučajeva obolelih i umrlih od KOVIDA-19. Međutim, da bismo imali dugoročan ili održiv rezultat kada je reč o upravljanju pandemijom, preduzete mere moraju se dosledno primenjivati imajući u vidu da je rizik od širenja novih varijanti KOVIDA-19 na Kosovu i dalje veoma prisutan.

² Radio Slobodna Evropa. "Potvrde o vakcinaciji biće izdate i građanima Zapadnog Balkana". jun 2021. <https://dpl.us/no3>. (pristup podacima 3. novembra 2021).

³ Kosova Sot. "Samo 30 odsto nastavnika vakcinisano". jul 2021. <https://dpl.us/s1t>. (pristup podacima, 1. novembra 2021).

⁴ Kallxo.com. "MONT: 90% nastavnika vakcinisano". oktobar 2021. <https://dpl.us/i0t>. (pristup podacima, 3. novembra 2021).

⁵ Faik Hoti. Komunikacija putem mejla. 15.11.2021.

